

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 33

кандидат економічних наук,
доцент, Проректор з науково-педагогічної роботи ВНЗ
"Миколаївський політехнічний
інститут"

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІЇ МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

METHODOLOGICAL BASIS OF THE MONITORING FUNCTION IN THE STRATEGIC ADJUSTMENT OF THE REGIONAL STRUCTURE AND TERRITORIAL ORGANIZATION OF THE AGRO-FOOD SECTOR

В статті доведено, стандартизація методологічних матеріалів з функції моніторингу дозволить усунути дублювання в їх розробці, зменшити вартість розробок, призведе до швидкого тиражування і розповсюдження кращих теоретико-методологічних рішень та скоротить терміни створення в науково-виробничих об'єднаннях і на промислових підприємствах економічно ефективних підсистем моніторингу.

В статье доказано, стандартизация методологических материалов по функции мониторинга позволит устранить дублирование в их разработке, уменьшит стоимость разработок, приведёт к быстрому тиражированию и распространению лучших теоретико-методологических решений и сократит сроки создания в научно-производственных объединениях и на промышленных предприятиях экономически эффективных подсистем мониторинга.

The article proved, standardization of methodological materials on the reporting feature will allow you to eliminate duplication in their development, reduce development costs, will lead to the rapid replication and dissemination of best theoretical and methodological solutions and shorten the time of creation in research-and-production associations and industrial enterprises a cost-effective monitoring subsystems.

Ключові слова: агропродовольча сфера, методологічна основа, моніторинг, регіональна структура, система стратегічного регулювання, територіальна організація, функція

Ключевые слова: агропродовольственная сфера, методологическая основа, мониторинг, региональная структура, система стратегического регулирования, территориальная организация, функция

Keywords: agro-food sector, the methodological framework, monitoring, regional structure, system of strategic control, territorial organization, function

ВСТУП

Необхідно підкреслити, що у веденні справи різними і різномірними підприємствами, установами, відомствами та іншими організаційними структурами є багато однотипного, схожого і східного в основоположних принципах. Не знімаючи необхідності врахування особливостей, які впливають із характеру виробництва різних галузей, сказане передбачає певну єдність принципів та методів господарського керівництва різними ланками промислового виробництва. У цих умовах одним із важливих завдань, що стоять перед теорією і практикою моніторингу, виступає створення для науково-виробничих об'єднань та промислових підприємств універсальних методологічних матеріалів з підсистеми моніторингу, що дозволяють досліджувати найрізноманітніші аспекти їх діяльності за будь-який календарний період в рамках циклу системи стратегічного управління. Означений тезис встановлює проблему у загальному вигляді і підкреслює її зв'язок із важливими науково-

практичними завданнями та інше. Провівши поглиблений аналіз останніх досліджень і публікацій вчених-економістів, в яких започатковано розв'язання даної проблеми та на які ми спираємося [1-10], та інші, нами виділено не вирішені раніше частини загальної проблеми. Серед них особливою змістовністю виділяється питання впровадження у науково-виробничих об'єднаннях і на промислових підприємствах сучасних передових форм та методів моніторингу через створення стандартизованих методологічних матеріалів, якому і присвячена означена публікація та інше.

МЕТА РОБОТИ виступає в обґрунтуванні необхідності створення процесу стандартизації методологічних матеріалів спрямованих на впровадження в науково-виробничих об'єднаннях і на промислових підприємствах сучасних передових форм та методів підсистеми моніторингу в широкому масштабі.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою наукової публікації виступає діалектичний метод і основні положення функції моніторингу та системи стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери. У процесі дослідження використовувалися наступні методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення та формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних і практичних методик підсистеми моніторингу та системи стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери); *порівняльний* (при діагностиці сучасного стану функції моніторингу та системи стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери).

РЕЗУЛЬТАТИ

Для вирішення зазначеного завдання насамперед потрібно визначити, який же сенс слід вкладати в саме економічне поняття «методологія» стосовно до функції моніторингу. Методологія виступає прикладним застосуванням методу підсистеми моніторингу, конкретним використанням системи його принципів і прийомів для всебічного дослідження керованих процесів та виявлення причин появи відхилень від встановлених параметрів.

Як показує сучасний передовий практичний досвід створення методологічних матеріалів з моніторингу в системі стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери, зміст методології, її структура, запропоновані в ній технічні рішення в основному визначаються трьома ключовими факторами впливу: специфікою об'єктів управління; принципами організації керуючих систем; особливостями моніторингу, як функції управління. У першому випадку на методологію впливають всі основні стійкі внутрішні зв'язки та опосередкування об'єкта управління, в яких, насамперед, знаходять своє відображення конкретні матеріально-речові процеси постачання, виробництва готової продукції і її реалізації в конкретному ланцюзі сучасного виробництва. У другому випадку на зміст методології впливають цілі та призначення системи управління в цілому, існуюча методологія виконання функцій планування, обліку і регулювання, у взаємозв'язку з якими здійснюється функція моніторингу. В третьому випадку зміст методології багато в чому визначається особливостями безпосередньо функції моніторингу, його цілями, методом дослідження, способами та прийомами вивчення виробничо-господарської діяльності. Вплив перерахованих факторів веде до того, що створювані для різних об'єктів управління методологічні матеріали з моніторингу виробничо-господарської діяльності, з одного боку, мають досить багато спільного у своєму змісті, а з іншого – містять яскраво виражені галузеві і внутрішньогалузеві особливості.

У методології повинні бути чітко та однозначно вирішені питання про перелік об'єктів моніторингу на різних рівнях системи управління виробництвом,

склад вихідної інформації, не вельми документальної, час і способи отримання результатних інформаційно-економічних та аналітичних показників і критеріїв ефективності, характер використання стратегічної економіко-аналітичної інформації. Особлива увага в методології повинна бути звернена на використання таких прийомів і засобів обробки інформації, які забезпечували б досягнення своєчасності формування даних моніторингу.

Впровадження у науково-виробничих об'єднаннях та на промислових підприємствах сучасних передових форм і методів моніторингу в широкому масштабі диктує необхідність пошуку шляхів вирішення даної проблеми з мінімальними витратами та в найкоротші терміни. Одним з таких шляхів виступає створення стандартизованих методологічних матеріалів. У загальному випадку під стандартизованими методологічними матеріалами розуміється комплекс таких методологічних рішень, які без будь-яких змін або з незначною доробкою можуть бути застосовані більш ніж на одному науково-виробничому об'єднанні (промислому підприємстві). Сучасний передовий досвід свідчить, що стандартність в методологічних матеріалах з моніторингу може бути досягнута, по-перше, за рахунок застосування універсальних інформаційно-економічних і аналітичних методів та прийомів, які є прийнятними в умовах всіх науково-виробничих об'єднань і промислових підприємств, та, по-друге, деякою надмірністю запропонованих методологічних рішень, яка викликана необхідністю врахування вузької специфіки окремих класифікаційних груп науково-виробничих об'єднань і промислових підприємств. На практиці за різними частинами методологічного забезпечення моніторингу досягається неоднаковий рівень стандартизації. Одні фрагменти методологічних рішень можуть бути визнані стандартними в загальногалузевому масштабі (методологія моніторингу діяльності цехів допоміжного виробництва), інші – тільки в галузевому (методологія моніторингу діяльності цехів основного виробництва) та інше.

ВИСНОВКИ

Стандартизація методологічних матеріалів з функції моніторингу дозволить усунути значне дублювання в їх розробці, зменшить сукупну вартість розробок, призведе до швидкого тиражування і розповсюдження кращих теоретико-методологічних рішень системи управління та скоротить терміни формування і створення в науково-виробничих об'єднаннях та на промислових підприємствах економічно ефективних підсистем моніторингу.

Список використаних джерел

1. Аралбаева Г.Г. Методология и организация мониторинга региональной социально-экономической системы: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Аралбаева Галия Галаутдиновна; [Место защиты: Оренбургский государственный ун-т]. – Оренбург, 2009. – 347 с.: ил.
2. Бурков А.В. Методология экономико-статистической оценки и моделирования качества высшего образования с учётом критерия занятости:

диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.12 / Бурков Алексей Владимирович; [Место защиты: Сам. гос. экон. ун-т]. – Самара, 2009. – 366 с.

3. Глебова О.В. Методологические основы формирования системы оценки и мониторинга НИОКР на научно-производственных предприятиях: дис. ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Глебова Ольга Владимировна; [Место защиты: Ниж. гос. техн. ун-т]. – Нижний Новгород, 2012. – 393 с.: ил.

4. Кириченко Т.В. Теория и комплексная методология риск-ориентированного финансового менеджмента: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.10 / Кириченко Татьяна Витальевна; [Место защиты: Рос. государственный социал. универ-т]. - Москва, 2009. – 410 с.: ил.

5. Кравченко А.В. Методология индикативного моделирования внешнеэкономической деятельности региона: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Кравченко Александр Викторович; [Место защиты: ГОУВПО «Кубанский гос. ун-т»]. – Краснодар, 2013. – 354 с.: 32 ил.

6. Крепышева Н.В. Финансовое обеспечение автодорожной безопасности: методология и практика: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.10 / Крепышева Надежда Васильевна; [Место защиты: С.-Петерб. гос. ун-т экон. и фин.]. - Санкт-Петербург, 2008. - 353 с.

7. Никитенко С.М. Методология управления процессом формирования высокотехнологичных секторов инновационной экономики на мезоуровне: диссертация на соискание учёной степени доктора экономических наук: код научной специальности 08.00.05 - «Экономика и управление народным хозяйством» / Никитенко Сергей Михайлович; [Место защиты: Сибирская академия финансов и банковского дела]. – Кемерово, 2011. – 384 с.: ил.

8. Михеев А.А. Методология управления собственностью в экономической системе региона: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Михеев Алексей Александрович; [Место защиты: ГОУВПО «С-Пет. гос. инженерно-эконом. ун-т»]. – Санкт-Петербург, 2009. – 363 с.: ил.

9. Мухина Е.Г. Стратегия развития регионального молочнопродуктового подкомплекса: теория, методология, практика: диссер. ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Мухина Елена Геннадьевна; [Место защиты: Уральская гос. с.-х. академия]. – Екатеринбург, 2008. – 381 с.

10. Сунгатов Р.Ш. Методология моделирования управленческих инноваций в системе здравоохранения: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Сунгатов Рустам Шамилович; [Место защиты: ГОУВПО «Казан. гос. технологич. ун-т»]. - Казань, 2010. - 422 с.: ил.